

Estl-sv frgl nr 4.

I. Penningtillgångar. Kontantbehov.

A. Kontantlösheten i gamla tider: berätta!

B. Oundgängligt behov av mynt:

1. till skatter (eller utgick ingen skatt i pengar: under äldsta tid?)
2. till herrgårdsavgifter (eller skilde inte bönderna mellan skatt till stat och kommun, resp till godset?)
3. till kyrkliga avgifter (hvilka summor kunde det gälla?)
4. till bodköpta varor:
matvaror: salt, socker, kryddor etc,
järn och stål,
tygvaror: dukar, band, lerkärl, porslin, glas etc.
5. till oförutsedda utgifter:
långvarig sjukdom, kostsamma rättssaker, gemensamma utgifter för byn etc. (Hur klarade man kontantutgifter i samband med t ex ett skolbygge, ett bönhusbygge?)

C. Hur sparade man i gamla tider på kontanterna?

Hvilka ersättningsmedel brukades i hushållet för varor som eljes måste köpas? Hvilka varor av egen produktion avstod man från att äta för att i stället sälja dem?

Ex: På Dagö sade man ett år, då brödsäden i ett hem tagit slut redan i februari: "Om du inte ger kreaturen det som folk kan äta, så kan du nog dra dig igenom vintern."
- Ägg, smör och mjölk användes praktiskt taget inte i det hemmet då.

Giv ex på ungefärlig förbrukning på person i hushållet under dåliga år av saker som socker, te, kaffe (hvad gjordes cikoriekaffet av?), risgryn, och andra köpande varor. (Till jämförelse kan behövas en antydning om förbrukningen under normala, resp goda tider.)

II. Hur fick man möjlighet att reda upp kostnaderna för friköpningen av bondställen, när den tiden kom?

Hur fick man så tämligen stort överskott i reda pengar?

Märktes det tydligt, att det var vissa grupper som först mäktade köpa sina ställen? Ex fiskare, som årligen gjorde resor med varor till Finland el annorstädes hän? Hur pass stora summor kunde det gälla? Ge ex på hur mycket som kunde betalas på hand. Hur fick man klara upp återstoden? Låne-möjligheter: långivande personer, kassor? Villkor: räntor (viss frihet från ränta vid vissa betalningsformer?), avbetalningstid (event avbetalning med varor, "in natura"?)? Hur kallas ränta, kapital ("stod"? "stolpe"?), avbetalning, slutbetalning.

Hvilket är det första ex på friköpning inom svensk bygd, som man har minne av? Minns man någon före Johan Andersson Palmkron, Back i Uglas (Ogel Back Johan)? Var det många ställen ännu icke friköpta då adelsväldet föll, samtidigt med ryska tsardömet?